

Samanta Veran

Sedam pisama
iz
Pariza

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

■ Laguna ■

Naslov originala

Samantha Vérant

SEVEN LETTERS FROM PARIS

Copyright © 2014 by Samantha Vérant

First published in English by Sourcebooks, an imprint of
Sourcebooks, Inc. www.sourcebooks.com

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Žan-Liku,
mom princu iz bajke koji je otvorio moje srce
i naučio me da ljubav nije astrofizika.*

Beleška autorke

Ovo je istinita priča. U njoj nema mešavine izmišljenih i stvarnih likova ili scena; međutim, promenila sam imena odabranih pojedinaca kako bih zaštitila njihov identitet, ali i da bih predupredila potencijlne opasnosti i sprečila da mi Molotovljevi kokteli uleću kroz prozor u spavaću sobu. Razgovori nisu doslovno preneti, ali su rekonstruisani zahvaljujući slonovskom pamćenju, najboljoj od svih mojih sposobnosti – srećom, u ovoj knjizi nema testova iz promene francuskih glagola. Neki događaji su zbijeni u sledu, ili pak potpuno izostavljeni, jer usporavaju ritam pripovedanja, ne vuku priču napred, ili se graniče sa VI. (Da, čak i u memoarima postoji tako nešto kao što je „višak informacija“.) Zato, umesto da se kandidujem za *Ginisovu knjigu rekorda* s najdužim memoarima dosad napisanim, držim se prikladnih detalja i činjenica koje su me dovele do godinu dana duge ljubavne avanture koja još traje. A vas, najdraži čitaoci, pozivam da mi se pridružite.

*Misli na to kao na ceo jedan dugačak dan, blistav i lep,
pa će te zapanjiti koliko si imala sreće. Jer koliko ljudi
ima sećanje na jedan ceo dug dan i jednu celu dugu noć,
blistave i lepe, da ga nose u srcu dok ne umru?*

DOROTI PARKER

Predgovor

Večeras kuvam iz srca, rešena da budem puna samopouzdanja a ne da se plašim.

Iako sam oduvek bila kulinarski avanturista, iako sam još od svoje dvanaeste eksperimentisala s receptima iscepljenim sa stranica časopisa *Bon appeti* i *Gourmet*, Žan-Lik i ja obično spremamo zajedno ovo jelo – on posluje oko šporeta, a ja, kao revnosta mladi kuvar, seckam i sitnim peršun, vlašac i beli luk. A sad, zahvaljujući njegovoj blagoj poduci, imam malo više samopouzdanja kad je reč o pripremi francuskih flambiranih jela. A i ne smem dopustiti da me malo plame-na prepadne u mojoj sopstvenoj kuhinji.

Konačno je došlo vreme da savladam svoju strepnju od flambiranja – i to sasvim sama.

Pri prvom udaru, šibica je zašišala i oživela, ostavljajući za sobom pramen dima. Odmakla sam se korak nazad, ispružila ruku i dodirnula plamenom pastis. Plamen je buknuo i kuhinjom se raširio miris likera od anisa. Vatra se zagasila u ključanju pa sam odahnula. Mada mi tehnika još nije besprekorna: na mačkino oduševljenje, jedan debeli škamp je pao

na pod. Bela je odmah skočila na plen. Iako mi šerpa nije skli-
znula sa šporeta, usrećila sam jednog minijaturnog pantera.

Pošto sam podesila tajmer, okrenula sam dugme šporeta
na tihu vatru, kako bi aroma pastisa još malo prožela škam-
pe. Žan-Lik je već napolju postavio sto, pa sam izašla u vrt
da mu se pridružim. „Vina?“, upitao me je.

Klimnula sam glavom i sela bliže kuhinji, da mogu da
čujem šporet, gledajući lepi profil svoga muža, njegove ured-
no podšišane zulufe i kao isklesanu vilicu s tamnom sen-
kom nagoveštaja brade, dok je vadio čep iz boce kabernea
„D'anžu“.

Privlačan mi je isto onako kao i kad sam ga upoznala pre
dvadeset godina.

Baš kad je trebalo da se kucnemo čašama, iz kuhinje se
začulo zujanje tajmera. Pre nego što sam uspela da pomerim
ijedan mišić, Žan-Lik reče: „Sedi, samo sedi.“ Skočio je sa
stolice i odjurio u kuću. Nekoliko sekundi kasnije, žurno se
vratio na terasu i spustio mi na tanjir vrećicu od sjajnog crnog
papira. Pročitala sam naziv juvelirnice *18k, Montre i Bižu*.

Zinula sam od iznenađenja. „Ali nije trebalo ništa da mi
poklanjaš...“

„Želeo sam to.“ Slegao je ramenima i dunuo kroz usne
onako kako to samo Francuzi umeju a da ne ispadnu smešni.

„Ali škampi...“

„Mogu malo i da sačekaju. Isključio sam šporet.“ Poka-
zao je na kesicu. „*Ouvre-le*.“¹

Ne mora da mi prevodi na engleski. Vrteći glavom, raz-
motala sam jarkoružičasti ukrasni papir i otkrila narukvi-
cu u satenskoj kutijici. Imala je nežnu kopču, ali Žan-Lik je
odmah uspeo da je zakopča. Nakit mi se obavio oko ručnog

¹ Franc.: Hajde, otvori. (Prim. prev.)

zgloba, a malo srce od ametista počivalo mi je na pulsu, dok su mu facete svetlucale na svetlosti sveća. Nešto u tome kako svetlost treperi na dragulju, gotovo kao da pulsira, za trenutač dočarava potpunu jasnoću. Pogledala sam u zvezdano nebo a onda u Žan-Likove oči, pokušavajući da povratim dah. Mogla sam samo da šapnem: „Hvala ti.“

Žan-Likove ruke su se sklopile oko moje. „Sem, ne treba da mi zahvaljuješ.“

O, ali treba.

Pre tri godine, kad sam prekinula brak bez ljubavi, ostala bez novca, postala šetačica pasa i vratila se da živim s roditeljima u južnoj Kaliforniji, mislila sam da situacija ne može biti gora. A onda, u trenutku čežnjivog sećanja, potražila sam na internetu Žan-Lika i raspirila varnicu nedovršene romanse od pre dve decenije. A večeras nam je druga godišnjica braka.

Ovo je priča o tome kako sam rebutovala svoj život i restartovala svoje srce.

1.

Sedam pisama

Nisam znala kako da preživim brodolom.

Kao poslednja žrtva otpuštanja u kompaniji, bila sam nezaposleni umetnički direktor u Čikagu, a prilike za novo zaposlenje – kao slobodni umetnik ili nešto drugo – nisu bile na pomolu. Veliki zli vuk duga na kreditnoj kartici dahtao je, duvao i oduvao svaku finansijsku slobodu. Gnev i nezadovoljstvo su uzeli svoj danak u onome što je započelo kao srećan brak. Već osam godina sam spavala u gostinskoj sobi, sa svojim psom Ajkom. Nije ni čudo što moj muž Kris i ja nismo imali dece, izuzev jedne krznene „zamene za dete“.

Bližio mi se četrdeseti rođendan, a nisam znala u kom pravcu da krenem jer mi se činilo da svi putevi vode u provaliju. I tako, šestog maja dve hiljade devete uveče, sastala sam se s jedinom osobom koja je, nadala sam se, mogla da mi pokaže pravi put ili, u najmanju ruku, da me izbavi iz snuženosti.

Trejsi me je slušala kako psujem, ječim i stenjem dobrih pola sata. A onda su joj se usne izvile u mačji kez. Izvadila je iz bara bocu pino noara i napunila nam čaše do vrha. Zgrabila

sam čašu da se vino ne prolije, i podozrivo sam osmotrila Trejsi. Po usnama joj nisu bile zalepljene žute peruške, ali budući njena najbolja prijateljica više od dvadeset pet godina, znala sam da nešto smeru – Trejsi stalno nešto smišlja. „Hajde, reci, Silvestre.“

„Hiljadu devetsto osamdeset deveta. Pre dvadeset godina. Pariz.“

I u deliću sekunde, tek tako, melodija našeg depresivnog razgovora prešla je sa pesme pod naslovom *Stormy Nights*² u pesmu *Happy Days*³, pa smo uživale u prošlosti, oživljavajući jedan za drugim sve prekrasne trenutke u urnebesnoj jur-njavi ulicama sećanja. Zvučale smo kao dve sredovečne žene u onoj legendarnoj reklami iz osamdesetih – gde se uz kafu prisećaju putovanja u Pariz. Jedna žena kaže: „Bio je strašan onaj konobar“, pa se obe zakikoću i uzdahnu. „Žan-Lik.“

Pa ipak, naša pariska avantura iz 1989. ne može se porediti s običnom reklamom za kafu; bila je to pustolovina iz snova, nešto najluđe što smo iskusile u životu. *La vie en rose*⁴, Pariz nam je zamađijao dušu. Ne samo da su nas očarale i ostavile bez daha pariska arhitektura, kultura i umetnost, već smo i Trejsi i ja doživele pravu romansu na tim istorijskim ulicama. Samo što *moj* Žan-Lik nije bio konobar; bio je seksi aero-inženjer koji gotovo savršeno govori engleski zahvaljujući poslu u aero-kosmičkoj industriji i međunarodnoj saradnji. A bili bismo potpuno nemarni da nije bilo Patrika (njegovog podjednako zgodnog prijatelja), koji je igrao glavnu ulogu u razgovoru.

² Olujne noći. (Prim. prev.)

³ Srećni dani. (Prim. prev.)

⁴ Franc.: Život u ružičastom. (Prim. prev.)

I danas sam zahvalna bogu što se Trejsi i ja nismo zaljubile u istog momka.

U njenim tamnosmeđim očima blesnula je iskra, a obrve se podigle visoko. Nagla se napred i prošaputala: „Imaš li i dalje Žan-Likova pisma?“

Vrlo dobro je znala da ih imam. „Sklonjena su negde u kući. Zašto?“

„Zato što ćemo napraviti blog pod nazivom *Najlepša svetska ljubavna pisma*. Da nam ljudi šalju pisma, a mi da ih odbijamo ili prihvatamo na osnovu poređenja sa Žan-Likovim. Njegova pisma bi bila merilo.“

Njena ideja mi je skrenula pažnju s moje životne katastrofe.

Dovršile smo bocu vina i razmotrile mogućnosti takvog bloga. Pristala sam da ozbiljno razmislim o tome, ali Trejsin polet me nije sasvim ubedio. Ako objavim Žan-Likova ljubavna pisma na javnom forumu i poredim ih s drugima, postaće jeftina. Nisam komunicirala s tim čovekom dvadeset godina. Šta bi se desilo kad bi nekako nabasao na taj „ljubavni blog“ i prepoznao svoje reči? Zar to ne bi bilo malo ponižavajuće? Svakako ne želim da ponižavam *sebe*. Treba da uđem u trag tim pismima, da ih pažljivo pročitam, pa tek onda da odlučim. Bila je prošla ponoć i već smo iscrple diskusiju o tome. Verovatno je Trejsi to konačno shvatila po mom lupkanju noktima o čašu za vino.

„Da te odvezem do kuće?“, upitala je.

„Ne, šetnja će mi prijati.“

„Kako hoćeš...“

„U redu je, stvarno.“

„Razmisli o tom blogu, Sem.“ Trejsi je spustila čašu, toplo me zagrlila i izašla iz restorana, njišući ramenima i pevajući: „Ljubavni blog je malo zgodno mesto da blogujemo zajedno. Ljubavni blog, bejbi. Ljubavni blog, bejbiiii.“

Neka je, neka slobodno parodira *B-52's* s ciljem da me nasmeje. Živahnim korakom izašla sam iz restorana i odjurila dva bloka dalje, kući, da iskopam Žan-Likova pisma kao zadatak *numero uno*.

Bila sam žena s misijom. Zamalo da se ubijem izvlačeći prvu plastičnu kutiju iz plakara skladišta. Pala je na pod uz glasan tresak, za dlaku mi promašivši glavu. Srećom, muž mi je bio poslovno van grada, pa buka nije smetala nikome osim susedima na spratu ispod nas, i mome psu. Ajk je, radoznao zbog gužve, dokaskao u hodnik i dahtao mi zeleni oblak preko ramena. Nije važno. Milujući Ajkove svilene uši jednom rukom, drugom sam otvorila poklopac. Albumi s fotografijama. Dečje slike, poziranje kod fotografa. Razne uspomene iz prošlosti.

Pošto sam otvorila još šest kutija, i dalje sam bila praznih ruku, i baš sam htela da odustanem kad sam prebrojala kutije raštrkane po podu. Sedam. Tačno toliko pisama sam dobila od Žan-Lika. Mora biti neki znak.

Ipak, pripremila sam se na razočaranje.

Poslednja kutija na prvi pogled nije obećavala – bila je puna fascikli, poreskih prijava i starih isečaka s posla. Ali onda mi se dah presekao i, pošto sam sklonila nekoliko registara – aleluja! – moja potraga je nagrađena modrom plastičnom fasciklom punom starih pisama. Pažljivo sam izvadila Žan-Likova pisma i osmotrila ih. Bila su u savršenom stanju, kao da su juče pisana, iako je od tada prošlo na hiljade jučerašnjih dana. Lepe žućkaste stranice ukrašene crnim mastilom. U poređenju s mojim svrakopisom, Žan-Likov rukopis je poetičan, umetnički. Poređala sam pisma po datumu, skupčala se na kauču i počela da čitam.

Prvo pismo
Pariz, 28. jul 1989.

Mila moja Samanta.

Zaista ne znam kako da započnem ovo prvo pismo, ne zato što nemam šta da kažem, već više zato što imam previše toga da poverim papiru pa ne mogu da sredim misli. Nije mi ovde rečnik da bih mogao da pišem na savršenom šekspirovskom engleskom, pa te molim da mi oprostiš greške koje sam napravio i one koje ću sigurno tek napraviti.

Nemoj, molim te, misliti kako mi je lako da izrazim osećanja u pismu, ali kad ti srce kuca za nekoga, verujem da je najbolje da to ne kriješ. Možda misliš da je suviše rano da izjavljujem svoja osećanja. Možda bi većina ljudi mislila tako, ali nije me briga kako drugi žive, jer radim ono što moram da bih ti iskazao osećanja. Niko pre tebe nije mi otvorio srce za tako kratko vreme, ali uz tebe su moji zidovi eksplodirali i raspali se na hiljadu komadića.

Znam, Sem, da će nam biti teško da održimo jaku vezu, ali u životu sam naučio da „gde ima volje, ima i načina“, i verujem u to. U tebi sam našao devojkicu punu dobrote i još mnogo vrli-
na koje mogu da usreće čoveka. Sviđa mi se što si zabavna i bezbrižna, sviđa mi se tvoja strast prema umetnosti, ali najviše od svega volim kad si uz mene. Nedostaje mi tvoj glas. Još mi zvoni

u glavi, kao ptičji cvrkut ispunjen radošću. Ispunila si moj um hiljadama sunaca... kao vila. Zato, hvala ti na vremenu koje smo proveli zajedno – punom nežnosti i radosti.

Bila bi prava katastrofa da prekinemo ovu strast među nama. A ja sam čovek koji bez strasti ne može da živi. To je suština moga bića, naše najveće umeće. One večeri u restoranu osećao sam neizrečenu vezu među nama. Morao sam da komuniciram s tobom ili bih se razočarao u sebe što nisam saznao ishod. I zato, zbog te strasti, učiniću sve što je u mojoj moći da je spasem. Zaista želim da živim s tobom nešto izuzetno.

Kad je tvoj voz napustio stanicu, nisam te pitao gde ćeš odsesti u Nici. Naravno, izludela si me. Mogao sam da ti se pridružim za vikend. Glava mi je bila u oblacima i danas se ceo dan ljutim na sebe što sam bio tako glup. Kazala si mi da pođem s tobom, a ja se nisam setio vikenda. Inače bih to svakako učinio za tebe, Sem.

Zaista želim da naša priča bude sjajna – i romantična (o, da!) i erotična (mmmm!) u isto vreme. Želeo sam da ti pružim toliko zadovoljstva da me zadržiš u mislima, i pomalo sam osujećen što to nisam učinio. Pa ipak, ti si i dalje moja lepa devojka, devojka do koje mi je mnogo stalo. Imamo toliko toga zajedničkog – i intelektualno i fizički – a teško je naći oboje u istoj osobi. I zato, kad tu osobu nađeš, ne želiš više

da je pustiš da ode. Stvarno želim da budem s tobom, čak i ako je to komplikovano. Moramo da krenemo napred zajedno – s rukom u ruci, sa srcem u srcu, s kožom uz kožu.

Ne mogu da završim ovo pismo. Ludo je. Ja sam lud!

Žan-Likove reči bile su pravi afrodizijak, hrana za gladne ljubavi. Čitati njih bilo je lepše nego sladiti se čokoladom, pa sam proždimala ova pisma sa ogromnim apetitom, a svaka sledeća strana je bila lepša, poetičnija i romantičnija od prethodne. Njegove reči su bile izuzetne, pune strasti i osećanja. Kao i njemu dok ih je pisao, i meni je srce kucalo za svaku reč. A mome srcu je zaista bio potreban podsticaj.

Divila sam se njegovoj hrabrosti. Ja nikad nisam lako ispoljavala emocije. Ne kao on. I bože moj, šta sad, u ovom trenutku, ne bih uradila samo da imam trunku strasti u životu. Sedela sam tako na kauču i pitala se šta se dogodilo, pokušavala da shvatim u kom trenutku je sve o čemu sam nekada sanjala pošlo naopako. Sad više nemam ništa – samo dugove i mrtav brak, krivicu i strah. Gde mi je sve? Uхватила sam se za Žan-Likova pisma.

Trejsina ideja da iskoristimo ova pisma kao neku vrstu ljubavnog barometra je... pa, izrasla su joj krila i izletela je kroz prozor, a ja sam se obrela preplavljena snažnim osećanjem krivice i kajanja. Hiljadu devetsto osamdeset devete,

Žan-Lik mi je napisao sedam divnih pisama u pokušaju da održi varnicu među nama.

A ja mu nikada nisam odgovorila.

Ni jednu jedinu reč.

*Pas un mot.*⁵

⁵ Franc.: Nijednu reč. (Prim. prev.)

2.

Duhovi prošlosti

Bože moj, kakav sam idiot bila. Prepuna strasti, Žan-Likova pisma su mi grejala dušu i dalje, dvadeset godina kasnije. Pa zašto mu onda nisam na njih odgovorila osamdeset devete? Morala sam da nađem odgovor. Ako preispitam prošlost – pomislila sam – možda bih mogla da dokučim budućnost, jer ne želim da proživim ostatak života u braku bez strasti ili da ostanem zlovoljna, hladna neudata žena. Ako postoji trenutak da promenim sve u životu, onda je to ovaj.

Odloživši Žan-Likova pisma, skočila sam i popalila sva svetla u stanu. Ajk je podigao svoju veliku glavu i pogledao me s razdraženim izrazom lica. Moje krzneno matoro dete s prosedom njuškom polako se proteglo i sišlo s otomana. Dobacio mi je još jedan „pogled“ pre nego što se odvuкао u hodnik, koracima što su zvučali kao da ima paperjaste papuče. A onda se začula škripa. Skočio je na krevet u gostinskoj sobi – na krevet koji je bio naš otkad sam napustila sobu koju sam delila s Krisom.

Sedela sam na kauču a pitanja su mi izjedala mozak: zašto bi udata žena čuvala pisma koja joj navodno ne znače ništa?

Zar mi je stvarno toliko bilo stalo do toga šta suprotni pol misli o meni? Je li mi bilo potrebno da zadržim takve uspomene kako bih dokazala da sam bila voljena? Kao da mi odgovara, na pod je pala jedna čestitka. Podigla sam je. Ruke su mi drhtale od gađenja i razočaranja. Bila je to čestitka od mog biološkog oca Čaka.

Mahnit muškarac s plavim očima i tamnom kovrdžavom kosom stajao je ispred komično prevelike torte, ispod okaćenog natpisa *Srećan rođendan*, i držao pištolj prislonjen uz glavu. Svi gosti oko stola bili su u prenaplašeno samrtničkim pozama, sa isplaženim jezicima i kolutajući očima. U čestitki, Čak je ispisao banalnu poruku, zaključujući je rečima: *Dakle, evo rođendanske čestitke koju sam ti napravio.*

Ipak, mora se priznati da je bila bolja od druge rođendanske čestitke, koju mi je poslao nekoliko godina kasnije – sa ženom u kišnom mantilu i čipkastom donjem vešu ispod, i sa odštampanim tekstom „Poigraj se ponovo, Sem“.

Spustila sam obe čestitke, licem nadole, na fasciklu, pitajući se da li da ih bacim ili ne. Da budem iskrena, pitala sam se da li da bacim sve to.

Moj muž me je oduvek optuživao da imam „kompleks napuštenosti“ zbog Čaka – ili, kako sam ga zvala, Čaka Seronje. Suvišno je napominjati da sam oduvek gajila duboku odvratnost prema svom biološkom ocu. Svakom pri zdravoj pameti bio bi odvratan. Posle godnu i po dana braka ostavio je moju majku i mene zbog druge žene. Uzeo je kola. Odvezao se put zalaska sunca, u Kaliforniju. Ostavio je vrata našeg stana otvorena, pa su i mačke pobile. Nije ostavio poruku. Meni je tad bilo šest meseci, imala sam žuticu i grčeve. Majka je imala dvadeset jednu godinu i plašila se budućnosti. A da sve bude još gore, otpisala nas je i porodica Čaka Seronje, prekinuli su svaki kontakt s nama.

Pa ipak, za moju majku i mene se život nastavio – i bio je to mnogo bolji život. Kad mi je bilo šest godina, udala se za Tonija, čoveka kog ponosno zovem svojim tatom. Kao star-malo petogodišnje dete, verovatno sam odigrala jednu malu ulogu u njegovoj odluci da se oženi nama dvema, kad sam podigla ka njemu svoje krupne plave oči i upitala: „Hoćeš da budeš moj tata?“ I ne, majka me nije nagovorila da ga to pitam. Sve sam sama smislila – mala devojčica koja je želela da ima potpunu, zaokruženu porodicu.

Toni je prihvatio moju bračnu ponudu i mama se godinu dana kasnije udala za njega. Na njihovom venčanju sam imala uvojke kao Širli Templ. Život nam je bio divan, ne, fantastičan, prekrasan kao duga i gumene bombone, savršen kao jednorog, bar za mene. Čaka nije bilo da stavi veto na sudijinu odluku, pa me je moj tata i zvanično usvojio kad mi je bilo deset godina.

Dva meseca kasnije, kad je usvojenje okončano, mama je rodila moju sestru Džesiku. Zahvaljujući knjizi *Odakle smo došli?* Pitera Mejla, znala sam dovoljno o takvim stvarima kad sam ubeđeno izjavila: „Tata će sad nju voleti više nego što voli mene. Ona je njegova *prava* beba. A ja nisam.“

I onda sam briznula u plač.

Mama i tata su seli sa mnom i objasnili mi da to što nisam stvorena prilikom jednog od njegovih „srećnih kijanja“ (kao što je opisano u knjizi) uopšte ne znači da nisam njegova prava ćerka. Da ljubav ne potiče samo iz DNK. I dalje sam bila ljubomorna na pažnju koju poklanjaju mojoj sestri, ali taj problem je za neko vreme bio rešen. Zaboravila sam na to da sam usvojena, zaboravila sam svoje staro prezime. Sad sam se prezivala Plat i ponosila sam se time.

Sve do onoga dana kad su me podsetili da nisam rođena kao Samanta Plat.

Što me opet upućuje na Čaka.

Odbegli otac je prvi put stupio u vezu sa mnom kad sam imala dvanaest godina – baš u agoniji puberteta, u vreme kad se nisam uklapala. Kao da život već nije bio dovoljno zbunjujući. Prirodno, njegova želja da me bolje upozna uznemirila je majku, ali prepustila je meni da odlučim hoću li razgovarati s njim ili ne. Radoznala u pogledu svog porekla, ponadala sam se da ću doći do nekih odgovora. Ali kakvih? Zašto je ostavio moju lepu majku? Zašto je mene ostavio? Ipak, bila sam suviše usplahirena da bih ga to pitala.

Ubrzo nakon njegovog prvog telefonskog poziva, stigli su pokloni – crveni žaket od jelenske kože, kupljen kod *Saksa*, i par dijamantskih minduša. Kao da bi to moglo nadoknadi što *nikad* nije plaćao alimentaciju. U osmom razredu sam izgubila jednu mindušu. Jedna ljubomorna drugarica iz razreda uništila mi je blejzer, išarala ga je po leđima plavim mastilom koje se nije moglo ukloniti.

Posle tog prvog kontakta, poslala sam Čaku neke svoje fotografije. On mi je zauzvrat poslao svoju sliku kako se vozi na rolerima kejom u Santa Moniki, u uskim kupaćim gaćicama s dezenom leopardovog krzna. A onda je, isto tako brzo kao što je urolao u moj život, iz njega i izrolao, što je najbolji dokaz da leopard – a naročito ona vrsta što nosi spido gaćice – nikad ne menja pege.

Proći će mnogo godina pre nego što Čak bude ponovo kontaktirao sa mnom. Nekako je uspeo da mi uđe u trag i našao me je na Univerzitetu Sirakuze, onoga leta pre nego što se moja porodica preselila u London zbog tatinog posla, pa je stupio sa mnom u vezu i pitao me da li mi nešto treba. O da, kako da ne – glasio je moj odgovor. Ispričala sam mu za svoje planove da otputujem u Evropu, i kako ću celo leto raditi kao konobarica da bih zaradila za put, pa sam ga

pitala ima li nešto protiv toga da doprinese mojoj ušteđevini sumom od dve stotine dolara.

„Nema problema“, rekao je. „Ček je već poslat poštom.“

Nedeljama sam sačekivala poštara u zasedi. I svakoga dana bilo je isto. Na njegove oči, izraz lica bi mi se menjao iz iščekivanja u bolno razočaranje. Prebacio bi težinu s noge na nogu, kao u malom plesu. Ispitivala sam pogledom njegovog lica, tražeći odgovor. Glas mu je uvek zvučao kao da se izvinjava – kao da je on kriv za to što mi donosi loše vesti. Ček nikad nije stigao, a Čak je ponovo nestao iz mog života.

Zaklela sam se da sam ga otpisala.

Ali nisam.

Kao večiti optimista, ili možda tip ličnosti koji se uvek vraća po još malo bola i kazne, pružila sam Čaku još jednu šansu da se dokaže, kad mi se porodica iz Londona preselila u Njuport Bič. Bez obzira na moja osećanja prema njemu, toga leta nisam mogla suspregnuti radoznalost. Čak je živio sat vremena vožnje od nas. Činilo mi se da je pravo vreme. Imala sam dvadeset i jednu godinu, bila sam prava odrasla osoba, a potreba da upoznam tog čoveka licem u lice bila je jaka. Tako sam i učinila ono što bi uradila svaka punokrvna američka devojka. Pozvala sam ga telefonom.

Zapanjujuće, ali odgovorio je. Pozvala sam ga da se nađemo na ručku. Prihvatio je moj poziv i dogovorili smo se da se sretnemo u jednom pomodnom kafeu. Majku sam zaklela na ćutanje jer nisam htela da uznemiravam oca, čoveka koji me je odgajio. Sutradan sam dva sata vozila auto-putem 405, koji je uvek pravi pakao od saobraćaja, pa drumom 10, Auto-putem pacifičke obale, nervozna što ću se suočiti s čovekom koji je poluodgovoran za moj nastanak. Na moje veliko iznenađenje, bio je tamo, stajao je pred restoranom. Nije me ispalio.

Za ručkom, dok je govorio i govorio – uglavnom samo o sebi – ja sam ga proučavala kao neku bizarnu atrakciju predstave s nakazama, trudeći se da uočim imamo li bilo kakvih sličnosti. Kao i moje, njegove oči su bile plave, samo tamnije i bez zelenih i zlatnih pegica oko zenica. I njegova kosa je bila tamna i kovrdžava, gotovo crna, a i ten mu je bio tamniji. Ali najgori od svega bio je njegov osmeh. Oh, od radosti na njegovom licu bilo mi je muka. Ko je ta osoba koja sedi naspram mene?

A onda je Čak učinio nešto nezamislivo. Vukao me je po celom restoranu i upoznao s ljudima predstavljajući me kao svoju *ćerku*. Usta mi je ispunila kiselina i umalo da povratim obrok. Taj čovek je bio potpuni stranac. Pošto sam izašla iz restorana, nikada više nisam s njim ponovo progovorila.

Dobila sam odgovor. Nisam, međutim, znala, da će Čak uticati na mnoge moje loše odluke u vezi sa suprotnim polom. Razvila sam obrazac ponašanja – jurila sam za momcima koji me nisu hteli, a odbijala one koji jesu. Ako se nekome svidim, mora da s njim nešto nije u redu. Najzad, moj biološki otac, moja krv i meso, ostavio me je na cedilu.

Daleko od očiju, daleko od srca. Da mi pariski izlet sa Žan-Likom ne bi slomio srce, vratila sam se studijama na Univerzitetu u Sirakuzi, i od mene više nije bilo ni traga ni glasa. Nisam pisala Žan-Liku *baš zato* što mi se dopao. Za mene je to i te kako imalo smisla – nema rizika, nema ni slomljenog srca. Umesto da se prepustim uživanju nad uživanjima, ja sam nastojala da izbegnem svaku vrstu prave intimnosti.

A sad, dvadeset godina kasnije, ponadala sam se da nije prekasno da prekinem taj začarani krug. Toliko sam se plašila zaljubljanja da mi se to i nije nikada stvarno desilo.

Pošto nisam imala šta da izgubim, donela sam odluku. Izviniću se Žan-Liku.

Drugo pismo
Pariz, 30. jul 1989.

Obožavana damo i mila moja Samanta,

Mnogo nedostaješ svome suveniru iz Francuske. Sve u meni čezne za tobom. Toliko želim da delim vreme s tobom, da nas ovo pismo poveže. Stojim pred ovim papirom kao pred tobom – razgovaram s tobom, ali, nažalost, ne mogu da te dodirnem i poljubim. Svaki put kad izađem iz stana, zabrinem se da ćeš me zvati iz Nice, a ja neću biti tu da se javim. To je veoma neprijatno osećanje.

Da si ostala još dva-tri dana, pokazao bih ti bajkolike francuske zamkove i Normandiju – uspomenu na tvoje sunarodnike, koji su došli ovamo pre četrdeset pet godina da izginu na plažama. Voleo bih da sam mogao da ti pokažem Pariz i Francusku očima Francuza, da shvatiš naš način života, različit od one predstave o hlebu i vinu. Želeo bih da, upoznajući Francusku, upoznaš mene. Život svakog Francuza je u tesnoj vezi sa istorijom njegovog naroda.

Sem, želim da znaš da se osećam kao klinac koji piše pismo svojoj prvoj devojci. U životu sam upoznao mnogo devojaka, ali samo njih nekoliko mi se stvarno dopalo i voleo sam ih. Nemoj misliti da imam (kao što kažemo mi u Francuskoj) „ušećereno srce“, da se zaljubljujem u svaku devojku koju upoznam. To zaista nije moj način

života. Ali tako je čudesno divno kad ti je do nekog stalo, kad deliš s nekim svoje misli, kad s nekim živiš. Život je divan.

Ponekad ti čudne stvari promene život snagom uragana. Ne znaš ni kako ni zašto, ali to se desi. Volim da pišem i osećam kako mi srce pulsira sa svakom rečju.

Ja sam momak s mora, grejan suncem Provanse, ali ti si vrelija i zbog toga mi krv ključa u svim delovima tela. Moj mozak, obično hladan, sav je u plamenu i ne mogu da ga prepoznam. Ti si odbegla veštica iz Salema, zar ne?

Samanta, veruj mi kad kažem da sam se tako dobro osećao s tobom, toliko voljen u tvojim rukama. Tvoja nežnost prema meni pokazala mi je da smo harmonični.

Naša avantura nije susret turistkinje sa strancem u stranoj prestonici. To od početka nije bio moj cilj. Ti si Sem koju čuvam u srcu. Nadam se da deliš moja osećanja. Želim da se izgubim u tvojim plavim očima, na vrlo, vrlo dugo.

*Avec amour et désir.*⁶

Jean-Luc

⁶ Franc.: S ljubavlju i željom. (Prim. prev.)

3.

Ljubavni blog

Doduše, ne mogu reći da sam mislila kako je Žan-Lik sve ove godine jadikovao za mnom tako što je sedeo u nekom pariskom stanu i zapomagao: „O, Samanta, slomila si mi srce! Nikad se neću zaljubiti u drugu ženu. Zašto mi nisi pisala? Zašto? Zašto? Zašto?“

Pre svega, čak i da je izgovorio te reči, one bi bile na francuskom. Drugo, najverovatnije me se neće ni setiti. Treće, prilično sam sigurna da je bio igrač – najzad, on je zgodan, rečit Francuz. Iskreno, najverovatnije je napisao na desetine ovakvih pisama drugim devojkama.

Ali to nije ništa izmenilo u mojoj misiji.

Time što ću se izviniti Žan-Liku, počecu da se suočavam sa stvarima zbog kojih se kajem u životu i pomiriću se sa svojom prošlošću – kao u nekom programu u dvanaest koraka za emocionalno hendikepirane. Prvo u rasporedu: pronaći ga.

Sela sam za laptop na trpezarijskom stolu, otvorila prozor s pretraživačem i otkucala njegovo ime i zanimanje u kućicu. Nisam, naravno, znala da li stručnjaci iz njegove branše zaista kažu za sebe da su *raketni naučnici*. Ali i to je neki početak.

Zadržala sam dah i...

Pojavilo se četrdeset dve hiljade rezultata, a prvi na listi bio je Žan-Lik Pikar. Nisam neki fan *Zvezdanih staza*, ali znam da moj Žan-Lik nije kapetan svemirskog broda *Enterprise*. Da je, kad sam ga upoznala u Parizu, bio u smeđe-crnom pripijenom trikou za odrasle, naša veza bi bila sasvim drugačija... To jest, ne bi je uopšte ni bilo. Međutim, ova mala omaška nije me obeshrabrila. Koliko može uopšte biti francuskih raketnih naučnika koji se zovu isto kao i on?

Ili barem prezivaju.

Upotrebila sam mali trik koji sam naučila da smanjim pretraživanje interneta: guglala sam Žan-Likovo puno ime i prezime pod navodnicima. I ponovo kliknula „pretraži“. Ovoga puta se pojavilo trideset devet rezultata, što je mnogo više obećavalo. Proverila sam ih sve redom, što je podrazumevalo čitanje PDF disertacija u vezi sa avio-industrijom. Šta je to projekat visoke hipersonične entalpije? Ulazak i izlazak iz atmosfere Marsa? Znala sam da neću razumeti ni jednu jedinu reč koju pročitam, osim ako negde ne piše: *Teleportuj me nazad, Skoti!*⁷ Kao neka Mata Hari današnjice, našla sam svog raketnog naučnika.

Na stranu to što sam znala malo o onome čime se bavi, sad sam se obrela u još nezgodnijoj situaciji. Ne mogu da mu tek tako pošaljem neku proizvoljnu poruku. Šta da kažem? *Dragi Žan-Lik, ti se mene možda ne sećaš, ali ja sam pomalo neurotična žena koju si upoznao pre dvadeset godina u Parizu. Napisao si mi sedam divnih ljubavnih pisama. Ja ti nikad nisam odgovorila. Dakle, želim da ti se izvinim. Izvini, nisi ti za to kriv, nego ja. Sve najbolje, Samanta.*“

⁷ Često ponavljana rečenica iz naučnofantastične televizijske serije *Zvezdane staze*. (Prim. prev.)